

68881

Pogled

MLADINE

v

BODOČNOST

Pogled

MLADINE
v BODOČNOST

[faint text]

030001057

[1940]

Izdal in založil:

Arrigler Vojko, Ljubljana, Prisojna ulica števil. 3

Propad starega

Menjavanje generacij je neizogibno. Eni odhajajo, drugi prihajajo, staro odmira, mladina vstaja.

Komaj smo prav zastavili svojo življenjsko pot, komaj smo se dobro ozrli po življenju, že smo zmajali z glavami. V mogočni areni človeškega vrvenja smo zagledali nered, zmedo, krivice, boje in sovraštvo. Predvsem pa smo videli, kako padajo s prestolov maliki, kako se majejo blesteče stavbe brez temeljev, kako padajo varljive kulise in odgrinjajo ostudno gnilobo in umazanost navideznih veličin. In zagledali smo še nekaj drugega: narodi so uničili malike, na njih mesta po so si postavili nove, slabše od prejšnjih! Življenje, v katerem smo se znašli, nas je zajelo v svoj vrtinec in le s težavo smo se skušali obdržati na površini. Čim dalje smo razmotrivali svet okoli sebe, tem več nerazumljivega in nevšečnega smo zagledali. Kaj vse?

Slabi izgledi

Predvsem vidimo, da je bodočnost pred nami temna in črna. Mladina raste, vedno več je je, toda niti starejša generacija nima dela, nima kruha. Vsa mesta so zasedena, povsod čakajo dolge vrste brezposelnih. Vsi smo si v tem enaki: ročni in umski delavci, povsod je preveč prosilcev, povsod čakajo množice na zaposlitev. Kaj naj pričakujemo od bodočnosti, ko se število brezposelnih vedno bolj veča? Kako bomo prišli do kruha?

In če se slednjič tudi dokopljemo do kake službe, vidimo vsepovsod, da so plače sramotne, da pomeni služba včasih tlako ne pa dostojnega preživljanja z delom. Prav dobro vemo, da je treba v življenju trdo delati, toda zakaj svet ne ceni dela pravično, zakaj žive skoraj vedno boljše goljufivi postopači kakor delavci, ročni ali umski, ki jedo svoj kruh v potu svojih obrazov?

Velika večina nas je občutila že od mladega teži jarem bede. Nismo imeli dovolj jesti, če smo imeli vsaj jesti, smo bili slabo oblečeni, smo imeli slaba stanovanja. Naši tovariši iz malih uradniških družin, ki prebivajo v mestih, so prav hitro spoznali ničevost svoje navidezne gosposkosti. Majhna stanovanja, varčevanje povsod, toda mestni človek mora biti nekoliko boljše oblečen, ne sme hoditi raztrgan in zamazan, čeprav kljub dolgoletnim študijam in pripravam za bodoči poklic nima dosti več plače kot navaden ročni delavec.

Pokukali smo v življenje. V strastnih pamfletih se napadajo nasprotujoče si skupine, očitajo si vse mogoče zločine, grdobije in hudobije. Če je samo polovica resnična, potem ljudje sploh nismo vredni, da živimo na svetu. A slepi bi bili, če ne bi opazili ljudi, ki prav za prav ničesar ne delajo, pa vseeno žive in sicer dobro žive, boljše kakor delavno ljudstvo, ki se peha in peha za skorjico trdega kruha. Voditelji naroda, ki obljublajo vse, a ne dajo ničesar, ti so nam predvsem padli v oči.

Študirali smo naprej in podrobneje, kajti šlo nam je za resnico in pravico. Politika, vera, gospodarstvo, kultura, ves ta ogromni film se je vrtel pred nami. In kaj smo našli?

Dvatisoč let je minulo, odkar se je pojavilo krščanstvo in začelo učiti nauk ljubezni in pravice.

Dvesto let je poteklo, odkar se je pojavil liberalizem, odkar je človeštvo začelo proglašati načela svobode, enakosti in bratstva.

Dvajset let je že, odkar se je zrušil habsburški nestvor in imamo svobodno jugoslovensko državo.

Krivičen družabni red

Z obljubljanjem svobode, enakosti in bratstva je preslepil liberalizem množice, da so mu zaupale, takoj nato pa jih je zaslužnjil s kapitalizmom. Zaslužnjil maloštevilnim kapitalistom, ki jim je edina sveta stvar — denar, edina pravica — njihova lastna korist. Tudi pri nas se je kapitalizem razbohotil, pognal naše ljudi v tovarne, kjer morajo delati za sramotne plače, izpostavil kmeta večnim krizam, ki so ravno posledica kapitalizma. Potem je segel po vladi, zaslužnjil državno upravo in v skladu s svojimi interesi rušil in postavljaj vlade. Naši najbogatiji rudniki so v rokah tujcev, naša najdobičkanosnejša podjetja prav tako. (Bor, Trepča, Zenica.) Domačim podjetnikom se da vendarle stopiti na prste. Kako pa boš ugnal tuji kapital, za katerim stoje tuje države, zapadne velesile?

Politične stranke

Kapitalizem, ki vlada brezobzirno v gospodarstvu, ki ima v rokah vsa važna gospodarska podjetja ter more prizadejati državi ogromno gospodarsko škodo, seveda tudi politike ne pusti na miru. Jugoslavija je prav tako žrtev velekapitalističnih kupčij, kakor druge majhne države. A tudi v notranjosti nam vladajo kapitalisti, ki podpi-

rajo in rušijo vlade, financirajo politične stranke in se bore za svoje žepe varno skriti za ideološkimi programi raznih skupin. Beograjska čaršija bi rada izrabljala vso državo, zato podpira centralizem. Zagrebški Židje ji tega ne privoščijo in to v marsičem pojasnjuje razmerje med Beogradom in Zagrebom. Pri tem se vedno najdejo politiki, katerih interesi so v skladu s koristmi kapitalističnih podjetij in ščuvajo iz gole sebičnosti narode drugega na drugega, posamezne narode pa razbijajo na razne sovražne skupine. Neuki ljudje si domišljajo, da se bore za svoje ideje, pa se bore dejansko za koristi in interese kapitalistov oziroma politikov.

Tudi politikov. Nočemo reči, da so vsi politiki goljufi ali lopovi. Toda že sam liberalni sistem s svojim pretiranim povečevanjem svobode in demokratičnega nereda nujno napravlja iz politikov hujskače in demagoge, ki se morajo vedno posluževati sredstev, ki so vsaj nekje v sredi med poštenimi in nepoštenimi. Kakor hitro je politik malo manj tankovesten, se bo nemudoma poslužil nepoštenosti. Ali je pošteno in prav, če samo iz strankarskih interesov politiki škodujejo državi in narodu, če iz strankarskih interesov podpirajo kapitaliste in druge škodljivce delavnega ljudstva? Poglejmo samo en primer: stranke, ki imajo samo v eni pokrajini večino, so zato federalistične, podpihujejo pokrajinska nasprotstva in zahtevajo avtonomijo, druge, ki imajo relativno večino v državi, v posameznih pokrajinah pa ne, zahtevajo centralizem. Liberalni družabni red dovoljuje strankarstvu neomejen razmah in pozablja, da je diktatura strank hujša kakor diktatura posameznika in da se z demokratično krinko zakriva diktatura brezsrčnega, protiljudskega in protinarodnega kapitala.

Vloga cerkve in vere

Pred vero in Cerkvijo smo se prav tako ustavili. Lepa zunanost — a preveč razočaranj smo doživeli, da bi še kaj dali na zunanost. Šli smo raziskovat. Spet smo morali ugotoviti, da zunanost vara. Ideje lepe, toda praksa? Ali se duhovščina, ki izrablja prižnice, cerkve in spovednice v politične namene, ki javno podpira politične stranke in s tem neposredno demagoške politike, posredno pa kapital, duhovščina, ki priporoča in dela reklamo za politične liste, ki na vsaki strani hujskajo in lažejo, — ravna po nauku ljubezni in pravice? In šli smo še naprej. Cerkev, ki vodi visoko politiko, na eni strani brez predsodkov sodeluje s fašističnim brezverskim šefom, na drugi strani odlikuje voditelje liberalno-marksistične ljudske fronte, cerkev, ki spravlja svoje ljudi na ulico, da kriče in razgrajajo proti vladi, ali je to v smislu Kristusovih načel? Ne, tudi tu nismo našli, kar smo iskali, tudi tu smo videli, da je treba podirati lažne malike, napihnjene avtoritete, zavite v lepa in prikupna oblačila.

Nacijonalizem

Spet nov privid. Narod, delo za narod! Človeštvo se deli na narode, ki imajo svoja posebna svojstva, svoje posebne znake, ki se po jeziku, krvi, kulturi, običajih med seboj razlikujejo. Brez dvoma je človeštvo zelo širok pojem, ki se nekako mora deliti. Dobro. Naj se deli na narode in človek naj ima pred očmi svoj lastni narod, zanj naj se trudi in skrbi. Tako uče nacijonalisti. Spet smo šli raziskovat. In spet smo našli marsikaj zanimivega, kar nima z delom za narod prav nič opraviti: sebičnost,

politikantstvo, strankarstvo in slednjič začetek vsega zla — kapitalizem.

Kapitalizem — jedro vsega zla

In kaj je to kapitalizem, ki ga povsod srečujemo? Gospodarski sistem? Več kakor gospodarski sistem! Kapitalizem pomeni blazno hlastanje za denarjem, kopičenje bogastva v rokah maloštevilnih kapitalistov, pomeni izmozgavanje delavnega ljudstva, vnebovpijočo krivičnost, vlado peščice magnatov nad sestradanim človeštvom. To kruto resničnost skriva pod krinko gospodarske svobode in preprečuje tako državi kakor narodu reševanje gospodarskih vprašanj, kajti dobro ve, da je delavni človek preslaboten, da bi se sam uprl kapitalistični pošasti, ki ga mora pogoltniti. In v svoj voz je vpregel vse človeško udejstvovanje. V politiki se je skrtil za demokratični plašč, da lažje goljufa ljudi, govori o samoodločbi narodov, misli pa na vlado političnih strank, ki so samo njegove lutke. Sedaj se obleče v talar, sedaj ovije narodno zastavo okrog sebe, čeprav je brezverski, protikrščanski, protinaroden, mednarodni, sredstvo židovskih magnatov.

Poskusi rešitve iz kapitalističnih krempljev

Svet se je kmalu naveličal navidezne svobode in človeštvo se je zganilo, da se v resnici sprosti. A z grozo je spoznalo, da je suženjstvo hujše, kakor je mislilo, da se kapitalizem divje brani ter da ima moč in sredstva, da se obdrži na vladi. Tu in tam je ljudstvo zbesnelo in v divji revoluciji uničilo ves družabni red, da na razvalinah starega zgradi nov red. Drugje so se ljudje zbrali

v močne narodne formacije za novimi voditelji, ki so brez krvave in razdirajoče revolucije gradili na starem sistemu in počasi skušali ukrotiti kapitalizem. V obeh slučajih so žrtvovali skoraj vso svojo navidezno svobodo računajoč pravilno: kaj mi bo svoboda, če stradam?

1. Marksizem, komunizem

Zlasti spretno je pokazal množici njeno bedno stanje nemški Žid Karl Marx, čegar nasledniki so raznesli njegovo ideologijo po vsem svetu. Židovska tolpa samozvanih delavskih voditeljev je s svojimi nauki rušila ne samo slabo, ampak tudi dobro ter s tem uničevala delavnemu ljudstvu vse one opore, ki so mu bile nujno potrebne. Ko je proglasila pravico za »meščanski predsodek«, je vzela ubožcem vsako možnost, da se sklicujejo na svoje pravice. Ko je proglasila razredno borbo in s tem pravico moči, je priznala kapitalistom vso pravico, da izkoriščajo delavno ljudstvo, dokler imajo moč v svojih rokah. Ko je napravila iz naroda sredstvo za zatiranje proletariata, ko je osmešila vero, moralo in poštenje kot preostanke kapitalistične miselnosti, je vzela človeštvu vso osebnost in ga ponižala pod žival. Toda židovska družčina, ki je sejala in še vedno seje komunizem po Evropi, je hotela poživljenih ljudi, kajti samo po njihovih hrbtih bi se mogla povzpeti do oblasti.

Marksistični nauki so bili brez dvoma privlačni, saj so postavili mnogo pravičnih zahtev. Proti njim so se v glavnem borili kapitalisti in njihovi zavezniki, ljudje, ki med delavnim ljudstvom niso uživali simpatij in je njihovo nasprotovanje delalo samo reklamo za marksizem.

Marksisti so se ločili v socialne demokrate in komuniste, toda samo po taktiki, kajti smotre so imeli iste. In na veliko žalost vseh Slovanov je zmagal internacijski židovski komunizem najprej v Rusiji. Marksistični sistem in komunistične poskuse, ki jih je moral na lastni koži preizkusiti ubogi slovanski ruski narod, bomo podrobneje obravnavali v kaki drugi knjižici. Tu le na kratko povemo, da so boljševiki, ruski komunisti, zaslužnili delavca bolj kakor je bil kdaj prej, da so židovski velikaši samo tekmovali za oblast, dokler jih ni začel izpodrivati in pobijati nič manj brezobzirni Stalin, ki počasi čisti Rusijo ne samo komunističnih veljakov, ampak tudi marksistične navlake, ne morda iz kakih idealnih nagibov — saj mu gre samo za vlado — ampak, ker so se komunistični poskusi ponesrečili, ko je realno življenje zahtevalo svoje.

Komunistična zdravila nas torej niso mogla zadovoljiti. Nismo ne tako nespametni, ne tako brezglavi, da bi hoteli s slabostmi odpraviti tudi vse, kar je dobrega. Še manj nas mika zamenjati eno verigo za drugo. Sužnju je naposled vseeno ali ga tepe kapitalistični ali komunistični bič.

2. Fašizem

V Italiji so ubrali drugo pot. Oklenili so se Mussolinijevega fašističnega pokreta, ki je odklanjal kapitalistični sistem in demokratični nered, a odklanjal tudi internacijski marksizem. Povdarjal je, da so narodi sestavni deli človeštva in skušal prikrojiti tak družabni red, ki italijanskemu narodu najbolj prija. Izvedel je koristne reforme, izboljšal življenjske razmere italijanskega delavnega ljudstva in ukrotil kapitalizem, zato pa je popol-

noma odvzel vsako svobodo italijanskim državljanom in postal krivičen nasproti drugim narodom, kar zlasti občutijo Jugoslovani v Primorski in Istri.

Toda upoštevanja vreden je gospodarski sistem italijanske države, ki ni nič drugega kakor preoblečeno in za italijanske prilike prikrojeno slovansko zadrugarstvo.

3. Narodni socijalizem

V Nemčiji je spodrinil kapitalistično navlako Hitler. Marksistično časopisje rado dokazuje, da so kapitalisti sami dvignili Hitlerja na vlado. Tudi če je to res, moramo reči, da so si s tem sami ustvarili mogočnega tekmeča, ki je njim samim stopil na prste. Kapitalizem potrebuje slabih vlad, močne roke se boji, ker ve, da ga utegne pošteno oplaziti po glavi. Hitler povdarja skupnost nemškega naroda, tretje cesarstvo je v marsičem pomagalo delavcu, kajti skrbeti hoče za ves narod, za vsakega posameznika v okviru narodne skupnosti. A kakor fašizem, tako tudi narodni socijalizem jemlje vsako osebno svobodo, prekomerno povečuje nemško raso ter je v tem pretiravanju zašel v take skrajnosti, da potvarja zgodovino, zviška gleda na druge narode, zlasti Slovane, dokazuje, da so bili vsi geniji germanske ali vsaj arijske krvi itd. Prav tako kakor Mussolini tudi Hitler ni povsem ukinil kapitalizem, ampak ga skuša podrediti narodnim interesom.

4. Krščanski socijalizem

Pri nas se mnogo govori o krščanskem socijalizmu, o krščanski socijalni akciji ali kakor se že tej reči pravi. Na zborovanjih se razpravlja o papeških socijalnih okrož-

nicah, časopisi pišejo učene razprave, a pravega rezultata ni. Kot edine vzglede krščanskega socijalizma navajajo razni t. im. katoliški listi portugalski ali avstrijski korporativni sistem, ki pa ni nič drugega, kakor kopija italijanskega fašizma. Sicer pa niti vsi krščanski socijalisti ne priznavajo omenjenih držav za svoje. Sploh se krščanski socijalizem vrti nekje v zraku, ni stvaren, je premalo jasn in odločen. Papeške okrožnice kljub priporočanju fašističnih korporacij ne nudijo nikake prave opore za gospodarski ali politični sistem, ker so mnogo presplošne, ker se dajo razlagati na preveč načinov, ker jih lahko razlaga po svoje proletarec ali kapitalist. Zato je vse prerekanje okoli krščanskega socijalizma razumljivo in pač nikoli ne bo dovedlo do otipljivih zaključkov.

Skupni znaki vseh socijalističnih pokretov

Vsi pokreti, ki so se dvignili proti liberalizmu in kapitalizmu so socijalistični. Vsi imajo tudi nekaj skupnih znakov, čeprav se med seboj pobijajo in si neprestano nasprotujejo: marksizem, fašizem, narodni socijalizem, portugalska ureditev.

1. Načrtno gospodarstvo

Prvi skupni znak je državna kontrola nad gospodarstvom. Država, ki predstavlja narod, naj vodi gospodarsko življenje, kajti gospodarstvo je radi ljudi, ne ljudje zaradi gospodarstva. Zato hoče država nadzirati kapitaliste, jim hoče stopati na prste. S tem pa je zlomljena kapitalistična moč, odstranjena gospodarska svoboda in porušeno osnovno načelo kapitalističnega gospodarstva.

Ni treba, da vzame država vse gospodarske panoge v svoje roke, dovolj je, da vrši učinkovit pritisk na kapitalistična podjetja, naj služijo v prvi vrsti narodnim potrebam in v drugi vrsti šele svojemu žepu. Do tega preprostega zaključka je v zadnjem času prišla celo najbolj kapitalistična dežela na svetu — Zedinjene države severne Amerike.

2. Diktatura

Vsem socijalizmom je skupna tudi diktatura v politiki. Vsi odklanjajo parlamentarizem kot navaden cirkus kapitalističnih združenj in marksizem se zateka k diktaturi proletarijata, ki naj spretno maskira diktaturo peščice židovskih mogotcev, drugi, desni socijalizmi javno priznavajo potrebo diktature enega samega človeka, ki pa mora biti pošten in čistih rok, ki v resnici dela za ljudstvo, čeprav morda s tihim namenom, da podpre s tem svojo lastno osebno pozicijo. Diktatura seveda ni priljubljena, saj leži kakor težka mora na posameznikih. Toda, če diktator dela v skladu z interesi ljudstva, potem ima delavni človek vedno raje kruh in red kakor svobodo, ki mu nič ne koristi. Seveda je veliko vprašanje, kako preprečiti zlorabo diktatorskih oblasti in uvesti vsaj malo kontrole, kajti prvi diktator je morda še pošten, a potem? Marsikaj vemo iz zgodovine.

3. Socijalni čut

Vsi socijalizmi povdarjajo družbo, predpostavljajo družbo poedincu, češ da je celota več kakor posameznik ter zahtevajo, da človek ne sme radi osebnih koristi oškodovati skupnosti. Ker močnejši in premožnejši lažje ščitijo sami sebe kakor reveži in ubožci, zato ščitijo

socijalizmi predvsem nižje sloje prebivalstva, proletarce, delavce, kmete, male obrtnike, male uradnike itd. Socijalizmi so ljudski sistemi, kajti kapitalist se gotovo ne bo navduševal za družabni red, ki bo njemu samemu gledal na prste. Zato skušajo na eni strani vsi socijalizmi dvigniti splošni življenjski stalež ljudi, na drugi strani pa ne dovolijo ogromnega kopičenja premoženja ter jemljejo na ta način zasebni lastnini sijaj nedotakljivosti. Komunizem je zasebno lastnino sploh ukinil, drugi socijalizmi so jo občutno omejili.

Ker so socijalizmi izrazito družbeni sistemi, se udeležujejo vsi na socialni podlagi in to razen internacijskega marksizma v okviru narodnih držav ter skušajo dati vsakemu narodu najprimernejšo ureditev. Tudi marksizem se je moral ukloniti nacionalnim potrebam in današnji ruski komunizem je čisto nekaj drugega, kakor bi bil komunizem v Nemčiji ali kakor so nauki Kominterne v drugih državah in pri drugih narodih.

4. Revolucijonarnost

In še eno skupno lastnost naj omenim. To je silna revolucijonarnost, stremljenje po prevratu dosedanjega sistema, popolnem zlomu dosedanjega družabnega reda, želja po novem, še ne preizkušenem. Radi socialnega čuta so socijalizmi pokreti delavnega ljudstva, radi revolucijonarnosti so to pokreti mladine. Vsa osnovna znamenja socijalizmov so brez dvoma pravilna in jih tudi mi brez rezerve sprejemamo. Prepričani smo, da bodo primerna tudi za naše prilike. Potrebna pa so za nas druga pota in druge zunanje oblike, kakor jih imajo omenjeni socijalizmi.

Kaj pa pri nas?

Do sedaj sem razpravljajal o velikem svetu, kakršnega smo videli, ko smo se ozrli po njem. Kaj pa pri nas doma? Ali je kaj boljše ali slabše? Tudi Jugoslavija je del sveta, del Evrope, zato imamo pri nas vse to, kar sem do sedaj navedel. Vse te težave leže tudi na našem človeku, ves krivični družabni red pritiska tudi nas, tudi pri nas se javlja odpor, padajo in vstajajo maliki, ki se trdovratno branijo. Vendar je danes kapitalističen jarem še močan, še vedno leži kot mora nad vso našo domovino.

1. Gospodarstvo

Skoraj vse naše gospodarstvo je v rokah velikih, povrh še tujih kapitalistov. Naš mali človek je popolnoma odvisen od denarnih magnatov. Delavstvo ima po tovarnah skrajno nizke mezde, mnogo ga je na cesti, brezposelnost kljub pojemanju svetovne gospodarske krize še vedno ni prestala. Kmet je zadolžen in ga vse polovičarske uredbe z vsemi pravilniki vred ne morejo rešiti. Obrtništvo je bilo s krizo težko prizadeto in si še davno ni opomoglo. Prihranki malega človeka so zamrznjeni po hranilnicah in manjših denarnih zavodih. Zadružništvo je na tleh in še vedno ne izpolnjuje svoje naloge, ker so postale zadruge pridobitna podjetja, mesto da bi bile važna pomoč članstvu. Toda vsa kriza ni niti malo prizadela kapitalistične beograjske čaršije. Beograjske banke so imele odprta okenca, ko podeželske hranilnice in mali denarni zavodi že dolgo niso mogli več izplačevati vlog. Potem so prišle razne afere: Našice, Bodi, železnice. Najprej hrup, potem pa vse tiho. Zgrešena finančna politika, ki so jo vodile na ministrskih stolih lutke velekapitala, je

gnala državo v dolgove, obremenjevala delavno ljudstvo, poviševala davke, zniževala plače, podpirala in ščitila kapitaliste. Revščino in uboštvo so izrabljali boljševiški agenti in ščuvali ljudstvo proti lastni državi. Narod je pozabljal, da ni kriva država njegovega uboštva, ampak da so ga zakrivile podkupljene figure kapitalističnih mogotcev.

Dejal sem že, da je skoro ves naš kapital v rokah tujcev, ki so takorekoč nedotakljivi in znajo sijajno izkoriščati naš narod. Poglej v trgovske registre in čitaj imena na mogočnih trgovskih hišah: Rosenfeld, Rubinstein, Kohn itd. Židje se znajo seveda sijajno prilagoditi in se skrivajo že sedaj za razne blagoglasne priimke na -ić. A ne samo Židje, tudi drugih inozemcev imamo v državi dovolj: Francoze v Boru, Angleže v Trepči, Nemce v Zenici. Milijoni našega denarja gredo vsako leto v inozemstvo, ko tisoči naših ljudi nimajo najpotrebnejšega.

Domači kapitalisti seveda niso boljši kakor tuji, a lažje jim bo priti do živega. Kajti tudi v naši državi, kjer je toliko revežev, kjer je ves narod dovolj ubožen, imamo še vedno nekaj domačih veličin, ki se goste kot pijavke s sadovi ljudskega dela.

Rekel sem, da je narod reven. Reven je pa le zato, ker ga izkorišča kapitalizem, ker nima naše gospodarstvo nikake smotrne ureditve in naravnost razsipljemo svoja prirodna bogastva. Naša zemlja ima vsega dovolj: rodovitna je, lahko bi preživljala samo s poljedelstvom dokaj številnejše prebivalstvo, kakor ga ima, rud in sirovin je dovolj, v južnih predelih uspeva celo bombaž; premog, železo, baker, celo nekaj petroleja, srebro, zlato, cink — vsega imamo! Z industrijo smo začeli in štirinajst in pol milijonov (manj nekaj lenuhov) pridnih delavnih ljudi

bi moglo biti zadostna podlaga za izgradnjo gospodarstva, ki bi zadovoljevalo vse člane našega naroda. Zakaj torej vlada pomanjkanje? Ali ni krivda v gospodarskem sistemu, v brezglavem kapitalizmu, ki polni žepe nekaterim bogatašem, medtem ko ljudstvo strada? Ali niso tudi pri nas potrebne temeljite gospodarske in socialne spremembe?

2. Politika

Pravijo, da vlada pri nas ljudstvo, saj imamo baje demokracijo, imamo parlament, ljudsko zastopstvo, imamo volitve v skupščino, v senat, v občinske odbore in kaj vem kam še. A vse to je lepa španska stena, za katero se skriva vse kaj drugega. Vlado imajo v rokah stranke. Stranke postavljajo kandidate in ljudstvo samo »svobodno« izbira. Kako »svobodno« izbira, je vsem znano, in ne bom še posebej pravil. Stranke torej postavljajo kandidate, se bore med seboj in se napadajo z najogabnejšimi sredstvi, pri tem pa monopolizirajo vse, kar je narodu svetega, izrabljajo vse, kar narod spoštuje. Ta stranka si lasti vero, ona nacijonalizem, tretja socialnost. Vsem pa gre za vlado, samo za vlado! In kje dobe stranke milijone, ki jih razmetavajo za propagando, kje denar, da izdajajo liste, tiskajo letake in brošure, prirejajo velike sestanke, shode in kaj vem kaj še? Od prištešev med narodom? Ljudstvo ni tako bogato, da bi še stranke podpiralo. Za strankami stoje kapitalisti! Tako nam postane tudi jasno, da potihnejo afere, pri katerih gre za milijone narodnega premoženja, da velekapitalistična podjetja brez ovire izkoriščajo našega človeka, da nasproti njim ne veljajo ne zakoni ne postave.

V svoji besni borbi za vlado se stranke prav toliko brigajo za državo, kakor za narod. Že skoraj dvajset let imamo svobodno Jugoslavijo: mesto, da bi se prepirali o tem, kako jo urediti, se prepiramo, ali naj obstoja ali ne. Zakaj to? Vse stranke dobro vedo, da ne morejo zboljšati socialnega stanja, ker ga ne smejo, saj bi takoj izgubile svoje mogočne podpornike. Zato se raje prepirajo o političnih vprašanjih in mlatijo prazno slamo. Mesto, da bi s prstom pokazali na glavnega krivca — na kapitalizem, se hudujejo na nasprotne stranke. Mesto, da bi obtožili beograjsko čaršijo, psujejo Srbe. Mesto, da bi postavili za zamrežena okna beograjske in zagrebške kapitaliste in njihove oprode, rešujejo hrvatsko vprašanje.

Vsa krivda seveda tudi ni na kapitalizmu, so vzroki, ki tiče v strankah samih. In to je njih oblastiteljnost. Bivša SLS ima večino samo v Sloveniji, zato kriči o slovenstvu. HSS ima pristaše samo na Hrvatskem, torej »Živela svobodna Hrvatska!«. JNS bi mogla pri »volitvah« dobiti večino samo v vsej državi, zato je unitaristična. Tako se izrablja vse v strankarske namene.

Nočemo reči, da so prav vsi politiki nepošteni in goljufivi. Toda izjeme potrjujejo pravilo in noben politik se ne more preveč oddaljiti od osnovne linije svoje stranke. Tudi preide nepoštenost že tako v meso in kri, da se zdi sama na sebi čisto pravilna in pridemo na ta način tako daleč, da je vsak »protidržaven«, kdor ne gre volit določene stranke, da je brezverec, kdor zabavlja čez politične liste in da postane »narodni mučenik« človek, ki je padel v političnem pretepu. Kajti preteni, nož, samokres in »trda slovenska pest«, to so argumenti, s katerimi dokazujejo politične stranke pravilnost svojih načel.

3. Cerkev in duhovščina

Zelo vidno vlogo igra v vseh naših političnih vprašanjih tudi duhovščina, zlasti katoliška. Pravoslavna se je pojavila na političnem odru šele v zadnjem času. Ker smatra narod duhovnike za božje namestnike, imajo velik upliv zlasti med kmečkim ljudstvom. Težko bi bilo najti same poštene ljudi, ki ne bi tega upliva izrabljali. Še posebej važno za katoliško duhovščino pa je, da vodi Cerkev s pomočjo svojega velikega ugleda visoko politiko in so radi discipline vsi duhovniki podložni Vatikanu. Nesmiselno je sicer govorenje, da se zanima Vatikan za vse, tudi malenkostne politične boje, toda osnovne linije vendarle daje svojim podrejenim. Ti so seveda čisto nagnjeni popolnoma na posvetno stran in tako dobimo politike v talarju in duhovniške politične stranke, kjer ima prvo in zadnjo besedo duhovščina. Duhovske ali kakor pravimo s tujko — klerikalne stranke niso prav nič boljše od drugih strank, čeprav se predstavljajo kot zagovornice verskih načel. Če kreneš tako stranko po nosu, bo takoj začela upiti o nevarnosti za vero. Kakor drugod po svetu, tako izrablja duhovščina tudi pri nas leco, spovednico in cerkev v čisto politične namene. Tudi tako imenovani »katoliški« časopisi niso drugega kakor glasila klerikalne stranke z vsemi slabostmi in navadami strankarskih glasil. Med podeželskim ljudstvom je prav duhovščina tista, ki čisto seje strankarske prepire in razdore. Pojma »slovenstvo in katolicizem« po nazorih gotovih ljudi nekako soupadata in ker je naslov »klerikalne« stranke že precej izgubil na kreditu, smo danes osrečeni s »slovenskim katoliškim svetovnonazorskim« taborom, kar je seveda isto kot bivša SLS.

4. Klavrna vloga takozv. »nacijonalistov«

Z imenom nacijonalist se dičijo tudi nekdanji slovenski liberalci, ki nastopajo pod imeni raznih jugoslovenskih strank. Že »stranka« je tako sumljiva beseda, da mi mladi ljudje, ki smo bili že tolikokrat prevarani od lepo donečih imen, kar dvomljivo pogledamo njeni spremljevalki »jugoslovenska« in »nacijonalna«. Če si malo bolje ogledamo dejanja teh nacijonalistov, se bomo prijeli za glavo. Samo en primer! Ena naših najhujših narodnih sramot je brez dvoma Kočevje, kjer nam v lastni državi ponemčujejev slovenske otroke in germanizirajo narod. In kaj so napravili naši ljubi »nacijonalisti«? Radi nekaj volilnih glasov so se zvezali s kočevskimi Nemci, ves čas svoje vlade so mirno gledali to ponemčevalnico sredi narodne države, zatisnili ušesa pred prošnjami in zahtevami kočevskih Slovencev in z obema rokama podpirali dr. Arka, kočevskega »führerja«. Tako so delali tudi drugod, podpirali židovske kapitaliste in napravili našo državo skoro za tujo kolonijo. Kljub blagozvenečemu nazivu jih jugoslovenska nacija ni prav nič brigala, podpirali so kapital, ki je zrušil diktaturo in postavil na njihovo mesto nje kot svoje poslušno orodje. Pri nas so iz čisto osebnih vzrokov preganjali nasprotnike in terorizirali politične sovražnike ne iz državnih, ampak iz strankarsko političnih razlogov. Ljudstvu so jemali denar in svobodo, dali pa mu niso ničesar. To je povzročilo, da je celo naziv nacijonalen postal pri ljudeh nepriljubljen in vsak nacijonalist sumljiv.

5. Komunisti ribarijo v kalnem

Komunisti bi bili silno nespretni, če ne bi izrabili tako ugodnih prilik. Po nalogu Kominterne sejejo povsod nezadovoljstvo in podpihujejo uporneže. Danes se vežejo s klerikalci, jutri z liberalci, danes kriče »Živela samostojna Slovenija«, jutri »Doli Korošec«. Po nazorih so naši komunisti večinoma nejasni, mislijo s prav boleznim navdušenjem samo na revolucijo. Umor, poboj, požig — živela revolucija! Toda njihovo delo je lahko. Nihče ne ponudi delavcu pomoči, delavske organizacije so po večini samo priveski političnih strank. Inteligenca, ki iz same nazorske puščobe ne ve drugam, se oklene komunističnih gesel, poleg tega še postopači in razne propalice, ki s komunističnimi nazori zagovarjajo svoja lopovstva. Komunisti imajo tajne organizacije, spretno razpredene, nekaj dobrih agitatorjev in nekaj navdušenih pristašev. Veliko korist imajo od tega, ker se vrši ves boj proti komunizmu večji del na papirju, ker se išče komuniste tam, kjer jih ni — najraje med političnimi nasprotniki — in ker se ne odstrani glavni vzrok komunizma — to so slabe socijalne razmere in nadvlada kapitalizma. Posebna nevarnost komunistov je njihova zahrbtnost, ker se vtihotapijo v vse organizacije, kamor le morejo, kjer se hlinijo in skrivajo ter redkokdaj pridejo z barvo na dan. Postavljajo se za poklicne zaščitnike delavnega ljudstva in za zagovornike vseh, ki trpe krivico. Vse težave dejanskega stanja še povečujejo in kot edino rešilno pot priporočajo »sodelovanje vseh demokratičnih elementov proti fašistični nevarnosti«. Fašizem, to je zanje sploh največje zlo, vrhunec vse nesreče in hudobije. Seveda pa je fašizem vse, kar se ne sklada s komunističnimi smer-

nicami in s Kominternom. Da imajo prevratne ideje, zlasti med mladino precej uspeha, je razumljivo.

6. Quo vadis, mladina?

Do sedaj sem omenjal naše razmere samo na splošno. Mladi smo vse to videli, marsičesa nismo razumeli, a eno nam je bilo jasno: da tako ne more iti naprej. Iskali smo rešitve. Eni so ubrali to pot, drugi drugo. A že po nekaj korakih so se mnogi ustavili, gledali svojo cesto, gledali sosednjo. Spoznali so, da so ubrali napačno pot, da je šel tudi sosed na slepo, da jih še vedno vodi mišljenje starejših generacij in da padajo v prav iste grehe, ki jih vidiijo pri starejših. In tedaj so si sami zastavili tisto usodno vprašanje: Quo vadis, kam greš mladina?

Na tri tabore so nas razdelili starejši vodniki, vsaj nas v Sloveniji. Eni se nazivljemo »slovensko-katoliška«, drugi »nacijonalna«, tretji »demokratska« mladina, a vsi ti tabori so samo privesek raznim strankam in nazorom, ki sem jih do sedaj že omenil. Voditelji jih vzgajajo predvsem v sovrastvu: prve v sovrastvu do jugoslovenstva in do lastne države, druge v sovrastvu do vere in duhovščine tretje v sovrastvu do vsega, kar danes na svetu je. Prva dva tabora sta prežeta liberalne, strankarske miselnosti, zadnji je ubral napačno rešilno pot — v komunizem. Radi teh taborov se deli mladina v nasprotne skupine, ki se prepirajo in pričkajo, mesto bi se oprijele vse istega smotra in istega cilja.

Kam?

Podal sem do sedaj v surovih obrisih vse, kar smo zagledali na svetu, odkar smo malo globlje pokukali vanj. Na vseh straneh oblaki, vse temno in črno, polno neza-

dovoljstva, skrbi in težav. A mladina ne obupa, ne sme obupati. Vsa stara pota so slaba, kakor smo videli. Nova so naletela na težkoče, hočejo za vsako ceno preko njih. Mladina noče teme, noče slepih ulic, noče poti brez smotra, noče kolebanja po pustih, mračnih stezah. Hočemo jasnosti, hočemo svetel smoter pred seboj! Ne strašimo se naporov, samo za pot bi radi zvedeli: Kam?

Ne potrebujemo raja na zemlji, ne verujemo v bajke, hočemo delati, a hočemo pravičnega plačila za svoje delo. Hočemo pravičen družabni red. Kje so pota do njega, kam naj se obrnemo?

Ne maramo starih dogem, ki so se izkazale kot slabe, ne maramo novih poti, ki bi nas privedle v hujšo sužnost kakor je današnja. Kam torej?

Osnovno načelo: Potrebujemo ljudi, ne programov

Ko smo prevračali lažne malike, smo se globoko v svoji notranjosti zavedali, da hočejo maliki predstavljati vendar nekaj lepega, nekaj pravega, neponarejenega. In začutili smo, da tisto pravo, nepokvarjeno nekje je. Uvideli smo, da nesreče niso krive ideje, ampak ljudje, ki so ideje popačili. Ideje so bile lepe, a ljudje zanič.

Tudi z našimi razmerami je tako. Nacijonalizem, socialnost — vse to so lepe reči. Ko bom očrtal naše smernice, nam bo pač že vse znano, le to ali ono bo močnejše poudarjeno. In vendar kljub vsem lepim programom ni prav nobenega izboljšanja. Tudi najboljši programi ga ne izvedejo. Jugoslavija ne potrebuje raznih programov, potrebuje ljudi, poštenih in pravičnih ljudi. Šele potem bo mogoče uresničiti programe.

Nekaj smernic

Vendar pa kljub temu očrtam še enkrat program, ki je bil že večkrat povedan, že večkrat osvetljen s te ali one strani. Kajti ako smo krepki ljudje, ki se ne strašijo težav in naporov, ki so odločeni iti boljšemu in pravičnejšemu življenju nasproti, tedaj moramo vedeti tudi za pota, ki naj nas vedejo do zaželjenega smotra.

1. Zvestoba Jugoslaviji in Slovanstvu.

Vse frazarjenje in hinavsko navduševanje za nacionalizem nam ne more vzeti vere, da je samo na narodnostni podlagi mogoča rešitev perečih problemov. Človeštvo je nekaj preveč razsežnega in vsečlovečanska ureditev je za nas danes utopija, male pokrajinske enote pa niso sposobne za življenje. Razen tega je narod jezikovna in krvna edinica, ki ima vse pogoje za samostojno življenje.

Napadi in hujskarije proti jugoslovenskemu narodnemu edinstvu izvirajo v prvi vrsti iz tihe želje čim bolj slabiti državo, da bi ji lažje vladala peščica varno zakritih kapitalistov s svojimi političnimi oprodami. Prav tako je vse nam sovražno inozemstvo živo zainteresirano na tem, da Jugoslavija ne dobi močnega vodstva in se tako iznebi tujega nadzorstva.

Stoletne borbe in ogromne žrtve za edinstvo Jugoslovenov, borbe takih Jugoslovenov, ki so žrtvovali življenje za svojo idejo, so živa priča, da smo na pravi poti. Vsi, ki so padali v bojih s Turki, z Avstrijci in Nemci, vsi, ki so umirali po avstro-ogrskih ječah, vsi buditelji in klicarji naše zedinjene domovine nas krepko opominjajo, naj čuvamo to, kar so oni zgradili. In kot zadnja žrtev nas

opominja Viteški Kralj, borec in državnik, ki je dokončal zgodovino ujedinjenja našega naroda.

Jugosloveni smo majhen del velike slovanske družine. Ne romantični panslavizem, realne številke govore, da bo Evropa slovanska. Velika bodočnost je pred nami. Glejmo, da vredno stopimo vanjo.

Še na nekaj pomislimo: Brez Bolgarov jugoslovensko narodno in državno občestvo ni popolno. Križ čez stare čase in podajmo si roke. Velika Jugoslavija, od Zilje in Soče do Črnega morja bi bila velesila, brez dvoma pa vodilna sila na Balkanu in v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

2. Organski nacijonalizem

Narod pojmuje kot najvišjo ljudsko edinico, v kateri imajo člani sicer različne dolžnosti, toda en smoter: korist in blaginjo vseh. Da izrazimo s kratkim stavkom vse pojmovanje organskega nacijonalizma: Posameznik nič, celota vse! Celota pa je ves narod, vsi ljudski sloji. Nacijonalizem, ki bi služil samo tenki plasti višjega meščanstva, ali gotovi politični stranki, bi bil pravi zasmeš resničnemu nacijonalizmu. Kdor je najbolj zastavljen, tega je treba najprej podpirati, celotni življenjski, materijalni in kulturni stalež ljudstva je treba dvigniti. Socijalne razmere so pri nas zelo slabe in jih bomo skušali v posebni knjižici vsaj malo očrtati. Dati ljudstvu najprej kruha, dati mu kulture, prave kulture seveda, dati mu telesne in duševne hrane, to je prva naloga nacijonalizma.

3. Zlom kapitalizma

Za vse to pa je potreben predvsem zlom vlade kapitalizma. In tu ni treba drugega, kakor močne in energične roke. Dokler bo namreč kapitalizem s svojimi lutkami delal zakone in krojil postave, je vsako izboljšanje nemogoče in vsaka nada smešna.

Kakšna zdravila bi bilo treba predlagati? Najprej proč s tujim kapitalom. Podjetja, ki so v tujih rokah, naj se razlaste in naj jih prevzame država v lastno upravo, ali pa naj jih da v najem. Vsa vprašanja, ki so s tako rešitvijo v zvezi, bi mogel obdelati samo strokovnjak.

Uvedba stroge državne kontrole nad podjetji bi bila nujna. Stroga, pravim, brez kakega obzira na »poslovne tajnosti«, za katerimi se skrivajo same nepoštenosti. Ako se uvedejo natančne preiskave, bodo odkrile vsaj v polovici podjetij reči, ki bi dale državi možnost, da popolnoma pravnim potom razlasti podjetja!

Morda bi se upirali zagovorniki zasebne lastnine v tem ali onem primeru. A tak zagovor je jalov. Ali ni tatvina, če se izžemajo iz ljudskih žuljev težki milijoni, ki jih kapitalistični magnati zapravljajo za nepotrebno razkošje? Brez skrbi moremo reči, da si s poštenim delom nihče ne bo prislužil milijonov. Kar pa ni pošteno pridobljeno, ni več lastnina — tako vsaj pravi nepokvarjena pravica, ki je zapisana v možganih milijonov ljudi. Popolna odprava zasebne lastnine je brez dvoma krivična, najbolj za delavnega človeka samega. Kajti lenuh vendar ne more imeti prav istih ugodnosti kakor delavni človek. Zdrava pamet pravi, naj bo delavec plačan za svoje delo, lenuh pa naj umre za plotom, če se mu zljubi. Znani stavek: Kdor ne dela (čeprav bi mogel), naj tudi ne je, je pač osnova vsakemu zdravemu družabnemu redu.

Rekel sem, da bi bilo treba razlastiti vsa krivično pridobljena bogastva, vsa milijonska premoženja. Kdo pa naj potem prevzame podjetja? Kdo naj prevzame proizvodnjo? Država? Boljševiki so napravili tak poskus, a se ni obnesel. Kajti država mora biti nad produkcijo, ne sme biti podjetnik, če hoče biti nepristranska. Podjetja naj bi bila pač pod državnim nadzorstvom, pod strogim državnim nadzorstvom, a ne državna. Kdo naj bo torej lastnik? Kjer zasebniki dobro upravljajo podjetja, naj ostanejo v privatni lasti, a določiti je treba maksimum podjetnikovega dobička in soudeležiti delavstvo na dobičku podjetja. Socijalizirana, podružabljena podjetja pa bi upravljali delavski sindikati pod strogim nadzorstvom države. Sicer pa je to tako težak in obširen problem, da ga ni mogoče obravnavati v okviru take kratke in splošne razprave.

Za vso državo je potreben gospodarski načrt. Tako bogata zemlja, kakor je Jugoslavija, bi prav lahko preživljala vse svoje prebivalstvo, samo če bi gospodarstvo pravilno vodila. Načrt izdelava seveda država, a za izvedbo poskrbe *nedržavna podjetja*.

Državno nadzorstvo bi moralo biti strogo, vsaka korupcija nemudoma kaznovana. Za velike poneverbe tudi smrtna kazen ni preveč. Kajti če u. mirajo tisoči od revščine radi nepoštenosti tega ali onega, je huje kakor če odstraniš enega človeka.

Kmečki stan je treba dvigniti z agrarno reformo in z dobro izvedenim zadružništvom, ki bi služilo izključno kmetu in ne bi bilo pridobitno podjetje.

Na podobne načine bi bilo mogoče pomagati tudi obrtniku, trgovcu, uradniku. Samo da je zlomljena premoč kapitalizma in denarnih magnatov, samo da se od-

pravi gospodarski način, ki v divjem neredu koristi le najbrezobzirnejšim in najnepoštenejšim.

4. Proč z lažno demokracijo

Če postavimo državo kot vrhovno nadzorstvo nad podjetji in nad gospodarstvom sploh, je seveda izredno važno vprašanje, kako urediti državno upravo, da bo svojo vlogo kolikor mogoče dobro opravljala. Saj ni mogoče, da bi bilo vedno vse prav, a treba je doseči vsaj maksimum poštenosti.

Lažna demokracija, sistem strank, ki vladajo nad narodom, mora pač izginiti. Svoboda, ki se kaže v tem, da ljudstvo izbere kot svojega zastopnika to ali ono lutko, kapitalistov in strankarskih šefov, ni nikaka svoboda.

Diktatura torej? Diktatura je vedno nekakšen zasilen izhod iz zadrege. Res, red more napraviti samo diktatura. Toda, ker leži kot mora nad narodom, je prav malo priljubljena. Še nerodnejše pa je nekaj drugega: diktator, ki so mu na razpolago vsa sredstva, se prav lahko izpozabi in izrablja svoj položaj. Zato je potrebno neko nadzorstvo. Neodvisna sodišča bi mogla nuditi zadostno jamstvo. Prav tako bi bilo dobro prirediti v gotovih časovnih razdobjih ljudsko glasovanje. Toda to so že teorije, ki ne sodijo v našo razpravico. A naše mnenje je enostavno: proč od diktature strank k vladi v ljudsko korist.

5. Vrnitev k poštenosti

Kar nam manjka povsod, v vseh panogah javnega življenja, v politiki, gospodarstvu, kulturi, to je poštenost. Žal je ni mogoče vsiliti, ampak si jo mora vsakdo sam pridobiti. Potrebna bi bila zato tudi revolucija duha,

odstranitev kapitalistične in liberalne miselnosti, ki hoče samo osebno korist, za skupnost se pa ne briga. Več občestvenega duha, to je prvi pogoj za razcvit poštenosti. Ali je res idealizem živel samo nekdej?

6. Vera na pravo mesto!

Vera je najintimnejša last vsakega človeka in mu je vsled upanja na onostransko plačilo ogromna opora za poštenost v življenju. Zločin je izrabljati to, kar je tisočem sveto, v osebne ali strankarske namene. Vso duhovščino je treba zato popolnoma depolitizirati in ji odkazati nje-no pravo mesto. Naj malce pomisli na moralo in poštenje, ki je osnova vsake religije, naj napravi najprej red v lastnih vrstah, naj uči ljudi nauk pravice in ljubezni, politiko pa naj pusti na miru! Če v Jugoslaviji vlada ta ali ona stranka, nima to z vero prav nič opraviti. Ali naj bo urejena država parlamentarno, korporacijsko ali diktatorsko, to ni povedano v nobeni sveti knjigi. Kristus je jasno izjavil: »Moje kraljestvo ni od tega sveta« in papež Pij XI. pravi v *Quadragesimo anno*, da cerkev za ureditev svetnih zadev nima ne sredstev ne poslanstva. Naj se torej Vatikan in duhovščina po tem ravnata in naj pustita narodom, da si po svoje uredijo družbo. Ne gre pa, da z malimi izjemami vsi duhovniki podpirajo gotove politične stranke.

7. Delo — začetek revolucije!

Lenuhi in brezbrizneži ne bodo ustvarili na svetu boljšega reda. Zabavljači in razgrajači tudi ne. Jasno je sicer, da razmer ne bo mogoče izboljšati drugače kakor s temeljito izpremembo vseh pravnih, upravnih in social-

nih razmer, ker je odpor kapitalizma in njegovih vazalov prevelik. Toda revolucija brez glave, revolucija, ki samo podira, je nesreča za narod in državo. Rusija nam je najlepši vzgled, kaj stori nedisciplinirana masa, če se brez reda sprosti, če zdivja in podira, požiga in mori na debelo. Pravijo, da svetovna vojna ni toliko dobrin uničila in toliko ljudi pomorila kot so jih boljševiki. Korenito izboljšanje more prinesiti le delo organizirane in disciplinirane skupine, ki ve kaj hoče, ki ve, za kaj se bori in odreže samo gnojne tvore, zdravo telo pa pusti, da se razvija naprej.

Tako delo potrebuje moč. Ne število, kakovost odloča. Kdor hoče sodelovati pri izgraditvi novega reda, naj pripravlja predvsem sebe, pa tudi tovariše. Kreпки in trdni značaji, to je prvo. Popolna usposobljenost za to ali ono stroko, je drugo. Oboje združeno napravi bojevnika, borca. Letanje po promenadi, ples in kino, zabavljanje, demonstracije in kričanje po ulicah — vse to ne bo prineslo nobenega uspeha. Pravi borec udari samo enkrat, a takrat pošteno. Do takrat pa se na tihem pripravlja in usposablja ter mirno čaka, ker dobro ve, da pride njegova ura in njegov čas.

Pogled mladine v bodočnost

Kljub temni sedanjosti gledamo z vedrim optimizmom v bodočnost, ki mora biti naša. Mladina čaka, mladina se pripravlja s stisnjenimi zobmi, a z neukrotljivo energijo.

In udarila bo, ko pride njen čas. Sesuli se bodo maliki, zbežali bodo njihovi duhovni, v oskrunjenem svetišča pa bomo stali mi, da ga bomo spet vrnili Bogu in narodu!

Tiskarna Slatnar v Kamniku

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS

00000077224

